

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

333. An Monialis possit transire de uno Monasterio ad aliud causa
fundationis, reformationis, &c. sine licentia Papæ? Ex p. 3. tr. 2. res. 127.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

Supradicta Sixti V. nam quamvis illa, quae adducta fuit ex Greg. XIII. (vt dixi) non comprehendat nisi duntaxat Moniales Italiae & Siciliae, Monachalem vitam profitentes, generalitque clausula ibidem posita, non extendatur ad maiora expressus nihilominus tamen, constitutio praedicta Sixti V. omnes Moniales Abbatissas & Praefectas, quocumque nomine nuncupentur, Minorum fratrum cura subiectas in quibusvis partibus, & prouincijs generaliter comprehendit, ita quod post transactum triennium praedictum, nullum Abbatissas, seu praefecturas Monasteriorum, aut officium aliud nec aliquam potestatem, vel auctoritatem in eisdem possunt obtinere, & exercere, vt ibidem dicitur. Sed circa haec vltima verba, nonnulla est difficultas apud Patres nostri sacri Ordinis, An scilicet liceat Abbatissas praedictas, finito sui Abbatissatus tempore, constituere eorumdem Monasteriorum Praesidentes, donec aliae Abbatissae eligantur? Quidam enim affirmant, alij vero negant, propter verba superius posita. Sed quidem pars affirmatiua probabilis mihi esse videtur, quin verò, & id pertinere ab bonum regimen, debitamque administrationem Monasteriorum Monialium, vt scilicet, pro paruo aliquo tempore, eadem ipsae, non verò aliae, Praesidentes constituentur, propter vitanda innumera mala, damna, atque incommoda, quae ex contrario facto, vt plurimum exoriantur, aut saltem possent euenire, & quia illae maiorem habent notitiam dispositionis, & status suorum Monasteriorum, quam aliae. Quis enim non videat, quod aliae nominatae Praesidentes, nouitatum amatrices, breui illo temporis spatio, quam plura possint innouare, quae in maximum damnum, & detrimentum pacis, quietis, & tranquillitatis praedictorum Monasteriorum caderent, Monialium omnium, in ordine ad finem futurae electionis animos sollicitare, & omnibus velle placere, quae sua sunt quaerentes, non quae Iesu Christi? Vnde ad supradicta verba respondendo, dico, quod ibidem tantummodò prohibentur Abbatissae praedictae, expleto suo triennio, habere in dictis Monasterijs, aliud officium (quocumque nomine nuncupentur) quod etiam per triennium duret, sicut est officium Vicariae, seu alicuius similis, nam hoc est in officijs perpetuari, quod ibidem à Summo Pontifice prohibetur, non vt ipse esse Praesidentes, finito suo Abbatissatu, paruo aliquo tempore, donec aliae ipsarum loco eligantur, propter rationes praedictas. Multò etiam minus praedicto decreto prohibetur, quin perfunctae officio Vicariae eligi possint in Abbatissas, quod etiam à quibusdam extitit dubitatum, & difficultas mihi proposita. Cui & ego affirmatiuè respondi, & ita obleruat communis praxis. Hucusque Miranda, cuius opinio à fortiori procedit cum adesset consuetudo.

RESOL. CCCXXXII.

An Abbatissa possit praecipere Monialibus aliquid sub pena excommunicationis?

Et an supradicta Abbatissa possit saltem praecipere aliquid Monialibus sub praecipio obedientiae?

Et explanatur mulieres non esse iure Divino incapaces potestatis Ordinis, & Iurisdictionis, ita vt etiam ex commissione Pontificis excommunicare, & censuras ferre non valeant. Ex p. 5. tr. 9. Ref. 16.

§. 1. **V**idetur affirmatiuè respondendum, quia Abbatissa habet spirituales iurisdictionem in subditas, ergo. Probatur antecedens, quia Moniales tenentur in conscientia illi obedire: quod confirmatur ex c. dilecti filij, de arbitr. cap. dilecti de excess. praeb. & c. dilecti, de maior. & obed.

2. Sed respondendum est negatiuè, cum factum non possint ferre censuras, cum Ordinis clericalis & Ecclesiasticae iurisdictionis sint incapaces, ex c. nona, de penit. & remiss. & docet D. Thom. in 4. q. 1. ar. 1. dub. 19. quest. 3. ad 4. & dicit. 1. 5. q. 2. ar. 1. ad 2. Dicendum est, igitur Abbatissas non habere spirituales iurisdictionem in subditas, nec in foro interiori, nec in exteriori, nec posse ferre praecipia, quae vim legis & praecipii habeant, sicut Episcopi & ceteri Praelati Ecclesiastici, subditae verò eis nihilominus obedire tenentur, tum quia hoc est vnum ex praecipis suae regulae, tum etiam, sicut filiae tenentur obedire matri & filij parentibus, quamvis parentes nullam habeant iurisdictionem in filios, & ita docet Rodriguez in summa tom. 1. cap. 3. n. 9. Lezana in qq. regul. cap. 26. num. 1. Homobonus vol. 1. part. 2. resp. 105. Cornejo in 3. part. tr. 5. de cens. disp. 2. dub. 3. qui tamen contra D. Thom. addit, mulieres non esse de iure diuino incapaces potestatis Ordinis & iurisdictionis, ita vt etiam ex commissione Pontificis excommunicare, & censuras ferre non valeant, & citat Paludanum, Hugolinum, Henriquez & Sayrum, quibus adde Suarez disp. 2. sect. 2. ar. 7. & Praepositorum in 3. part. q. 1. de cens. in comm. q. 15. dub. 4. sed ex Auila Coninch de Sac. disp. 1. 3. dub. 3. n. 35. putat cum D. Thom. quod finem, nec quidem Pontifex possit committere hanc potestatem. Sed si quis incidenter hic quaerat, an Abbatissa, si non potest praecipere aliquid Monialibus sub censura, vt dictum est, possit praecipere sub praecipio obedientiae? Et affirmatiuam sententiam docet Rodriguez in summa tom. 1. cap. 3. num. 9. vbi post adductam rationem pro hac firmanda sententia contra Sotum, sic asserit. [La qual razon deuen considerat los que por dar contrao a Monjas, las desobligan de los preceptos de su Abadesa, y son causa de mucho mal espiritual, y esto se ha de tener, aunque en las quisiones regulares me fui tras Soto por su autoridad,] Ita Rodriguez, qui quidem poterat non cantare palinodiam, & Sotum sequi, cuius opinio negatiua in hoc dubio sequenda est, & illam sequuntur Portel in dubijs Reg. ver. Abbatissa num. 1. Merolla tom. 2. disp. 4. cap. 4. disp. 1. 3. n. 126. Ledesma in 2. 2. part. 4. quest. 120. ar. 4. Sanchez in summa tom. 2. lib. 6. cap. 1. n. 2. Baldellus lib. 5. disp. 6. num. 1. & seg. Valencia tom. 4. disp. 7. quest. 16. punct. 3. Sayrus in clauis Regia lib. 5. cap. 10. num. 26. Vgolinus de cens. tab. 1. cap. 2. §. 7. & alij penes ipsos. Dico igitur Abbatissas non habere potestatem spirituales in Moniales, sed solum domesticam, qualem habet materfamilias in filios, & ideo non possunt praecipia spiritualia imponere in virtute obedientiae, & Spiritus sancti, sicut possunt Praelati Regulares, sed tantum posse instar matrisfamilias praecipia imponere, quae ad domesticam gubernationem, & communitatem Monasterij pacem conducant, & haec praecipia obligabunt iuxta grauitatem, vel leuitatem materiae. Non nego tamen sententiam Rodriguez probabilem etiam esse, quam praeter ipsum, tuetur Salas de legibus disp. 8. sect. 19 in fine. Azorius tom. 1. lib. 13. cap. 10. q. 7. in fine. Cornejo in 3. part. D. Th. tr. 5. de excom. disp. 2. dub. 5. q. 2. num. 2. Lezana in qq. Regul. cap. 25. n. 10. Naldus in summa ver. Abbatissa num. 4. & alij sed contra opinio est probabilior.

RESOL. CCCXXXIII.

An Monialis possit transfere de vno Monasterio ad aliud causa fundationis, reformationis & c. sine licentia Praepositi? Ex p. 3. tr. 2. Ref. 127.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docuit Eman. Rod. in summa tom. 3. c. 3. n. 2. & Thomas Zerola in praeb.

praxi Episc. part. 1. ver. Moniales. §. 16. qui testatur ita declarasse sacram Cardinalium Congregationem.

2. Sed his non obstantibus, hoc fieri posse ex sola licentia Superioris dicte Monialis, & ita seruari in praxi tenent Emanuel Rodriguez sibi contrarius, ubi supra in summ. tom. 3. cap. 96. n. 4. Hieronimus Rodriguez in compen. qq. Regul. resol. 26. num. 38 & Portel in addit. ad dubia Regular. ver. Monialibus, num. 1.

3. Verum circa presentem questionem, ita asserit Villalobos in summ. tom. 2. tr. 35. diff. 45. n. 9. Rodrig. dice, que para traher Abadesa de fuera, es necesaria licencia del Papa, o del Nuncio, que viene para ello autorizada, como lo declaro la Congregacion de los Cardenales; En lo que toca a esta declaracion parece dudosa, porque no la trahen Faxinacio, ni Marzilla, y dice Portel que no esta en uso en Portugal, y yo tambien he visto lo contrario en Castilla, mas si essa se hallasse autentica ha se de hazer assi; mayormente en caso que viesse de haver discordia, porque podrian las Monjas recurrir al Nuncio, y si fuesse deste parecer tendrian pejadumbres los Prelados; mas no constando desta declaracion, tiene buen fundamento lo que queda dicho. Sed his non obstantibus, ego puto non esse recedendum a prima sententia negativa propter declarationem Cardinalium addictam a Castellino ubi supra in hoc tract. resoluit. 99. in fine.

RESOL. CCCXXXIV.

An superiores Regulares possint absque interuentu Episcopi dare licentiam suis Monialibus exiendi a Monasterio ex iusta causa? Ex p. 1. tr. 2. & Misc. 2. Ref. 24.

§. 1. Affirmatiue respondet Bruno de priuileg. Regul. p. 2. tr. 4. c. 6. propos. 10. Nec obstat aut Constitutio Pij V. inchoata, Circa pastoralis, qua Pontifex requirit Episcopi consensum in scriptis ad cuiuslibet Monialis exitum; sicut etiam declaratio Cardinalium a Roderico proxime citando allata. Quoniam per non vsum hac constitutio, sicut, & Cardinalium declaratio in pluribus partibus non est recepta: Deinde non debet intelligi de illis Monialibus, que subdita sunt Prælati regularibus, sed de illis, in qua Ordinarij iurisdictione potuntur, de immediate Papæ subiectis, ac si de omnibus intelligeretur, non procederet prohibitio exitus Monialium, cum occurrat causa legitima: vt resoluit Marcellinus a Sancto Benedicto in Compend. priuileg. Fulien. verb. Concil. Trident. 24. in Schol. post Nauar. l. 3. Concil. tr. de Regul. cons. 48. Sic etiam tenent Roder. tom. 1. qq. Regul. 98. art. 6. idem Nau. cons. 6. de Statu Monach. & Comment. 4. de Regul. in 6. ad vers. 3. Quibus adiunge Mirand. de Sacris Monialibus 9. 3. art. 6. conclus. 1. Suar. de Relig. 4. l. 1. c. 9. n. 13. Bonac de Clausura, & panis eam violantibus impositis, q. 1. punct. 8. n. 1. Lezana in summ. qq. Regular. cap. 15. n. 21. Tambur. de iure Abbatiss. disp. 21. q. 6. Azor. inst. Moral. par. 1. l. 13. c. 8. q. 1. Sanchez in precep. Decal. l. 6. c. 15. n. 28.

2. Non obstat, Secundo illud Tridentini cap. 5. sess. 25. de Regular. videlicet, Nemini Sanctimonialium licentia post professionem exire a Monasterio, etiam ad breue tempus quocunque pretexto, nisi ex aliqua legitima causa ab Episcopo approbata: Quoniam citatus Nauar. & alij illud interpretantur de subditis immediate Papæ, aut Ordinario non autem de Monialibus subditis Regularibus Prælati, cum in eodem capite subdatur; Dicit autem tantum Episcopus, vel superior licentiam debet in casibus necessarijs: Et quoad hanc clausulam non reuocat priuilegia, que tamen immediate post clausulam præcedentem reuocauerat. Nec

obstat reuocatio priuilegiorum apposita præfata Bulla Pij V. quoniam quoad hoc non reuocat Tridentini facultatem in proxima clausula concessam, cum Pontifex dicat, se velle adherere Tridentino vt præcitati Roder. & Nauar. sentiunt. Vbi autem Tridentinum non viget, obiectio nullam vim habet Ita Bri no.

3. Sed contrarium tenendum esse existimo. Dico igitur, quod Moniales Episcopo, vel Sedi Apostolicæ subiectæ exire non possunt nisi adit consensus, & licentia Episcopi, vel eius Vicarij Generalis. In Monasterijs vero exemptis, que Regularibus subduntur, facultas exiendi concedenda est à superiore Ordinis, vel ab alio Prælato immediato, & præterea ab Episcopo, vel illius Vicario, vt habetur in Concilio Tridentino sess. 25. capite 5. & in Bulla Pij V. que incipit, Decoris & honestati, sub his verbis; Quæ tamen præter alios Ordinum Superiores, quibus circa Monasteriorum incumberet, etiam per Episcopum, seu alium loci Ordinarium, etiam prædicta Monasteria ab Episcopo, & Ordinarij iurisdictione exempta esse reperiantur, cognita, & expresse in scriptis approbata sit. Quicquid dicant in contrarium Emanuel Roder. qq. Regular. tom. 1. questio. 49. art. 6. Mirand. de Sac. Monialibus questio. 3. art. 6. dicentes quod in Hispania dicte Constitutio Pij V. neque recepta fuit, neque ad vsum redacta. Contra quos disputat præcipue Suarez de Relig. tom. 4. libro primo capite 9. dicens, legem Ecclesiasticam non pendere ex acceptatione, neque sua vi destitui, nisi post longissimam præscriptionem; idque nostram sententiam Constitutioni Pij V. conformem sequuntur præter Suarez loco citato, Nauar. tom. 4. de regular. numero 60. Sanchez tom. 1. in Decal. libro 6. capite 15. numero 26. Azor. tom. 1. in inst. moral. libro 13. capite 8. Bonacin. de Clausura questione 1. punct. 8. numero 1. Vettorell. de orig. & claus. Monial. §. An solus Episcopus pot. 26. & hæc omnia docet etiam Tamburinus de iure Abbatissarum disp. 20. q. 3. num. 6. & 7.

4. Imò Monialibus, in casibus exceptis, è Monasterio Episcopo vel Sedi Apostolicæ, aut Superioribus Regularibus subiecto exire non licet, nisi adit consensus communis Episcopi Diocelani, & Superioris Regularis, si ei subiectæ existunt, ita vt si illæ, que potestati Regularium subiectæ sunt, sine Bulla, & licentia Ordinarij egressæ fuerint, per censuras Ecclesiasticas, & alia iuris remedia debent ipsæ, & earum Superiores (de quorum licentia è Monasterio fuerunt egressæ) ab eodem Ordinario puniri, non obstantibus quibuscumque priuilegijs Et ita declarauit S. Congregatio teste Armendariz in addit. ad recop. legum Nauaræ l. 2. in 18. l. 6. 7. num. 103. Stephan. Vveymys ad 24. Const. ex iure communi de sumptis, & per Concilium Tridentinum innouatas, Constit. 19. num. 19 & Barbosa de potest. Episc. part. 3. allegat. 102. num. 28.

RESOL. CCCXXXV.

An Decretum Pij V. quod incipit Decoris, & honestati, editum anno 1569. in quo conceditur Monialibus propter morbum lepra, & epidemiam exire de Monasterio, an inquam, hoc Decretum extendendum sit ad aliam infirmitatem non tantum alijs, sed soli Moniali nocentiam cui exiendi a Monasterio remedium adhiberetur, si alia periculum vite, aut grauis, & diuturna infirmitatis probabiliter timetur? Ex p. 1. tr. 15. & Misc. 1. Resolut. 23.

§. 1. Negatiue respondendum est. Ita tenet Guttier. in Can. qq. l. 1. c. 14. Zerola in praxi. p. 1. ver. seqq. Moniales.

Sup. hoc in duabus Ref. seqq.